

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

www.gcr.gr/el

ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ:
ΕΠΑΝΑΠΡΟΩΘΗΣΕΙΣ
ΥΠΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

© Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες 2024

Δημοσίευση Νοέμβριος 2024

Η έκθεση συντάχθηκε στα αγγλικά από την Άλκηστη Αγραφιώτη Χατζηγιάννη, Υπεύθυνη Συνηγορίας και Δικηγόρο, και την Κλοτίλδη Προύντζου, Δικηγόρο στο ΕΣΠ.

Οι συγγραφείς αναγνωρίζουν την πολύτιμη συνεισφορά των δικηγόρων του ΕΣΠ και των διερμηνέων που συνέδραμαν στις υποθέσεις που παρουσιάζονται στην έκθεση.

Η έκθεση συντάχθηκε στο πλαίσιο προγράμματος χρηματοδοτούμενου από την OXFAM.

Η παρούσα δημοσίευση προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά το κείμενο μπορεί να χρησιμοποιηθεί δωρεάν για σκοπούς προάσπισης δικαιωμάτων, εκστρατειών ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και έρευνας, υπό την προϋπόθεση ότι η πηγή αναφέρεται πλήρως.

Μια επαναπροώθηση [pushback] λαμβάνει χώρα όταν κρατικοί φορείς απομακρύνουν, άτυπα και βίαια, ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων από την επικράτεια της χώρας, χωρίς να εξετάσουν εξατομικευμένα τις αιτήσεις τους για χορήγηση διεθνούς προστασίας. Οι επαναπροωθήσεις δεν παραβιάζουν μόνο το δικαίωμα ασύλου, αλλά περιλαμβάνουν απαγωγή, παράνομη κράτηση, κλοπή προσωπικών αντικειμένων, σωματική βία, σεξουαλική βία, βασανιστήρια, έκθεση σε κίνδυνο ζωής, ήτοι εγκλήματα του Ποινικού Κώδικα. Οι επαναπροωθήσεις παραβιάζουν το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο (τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, την Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, καθώς και την Σύμβαση του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων και άλλους διεθνείς νόμους περί προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

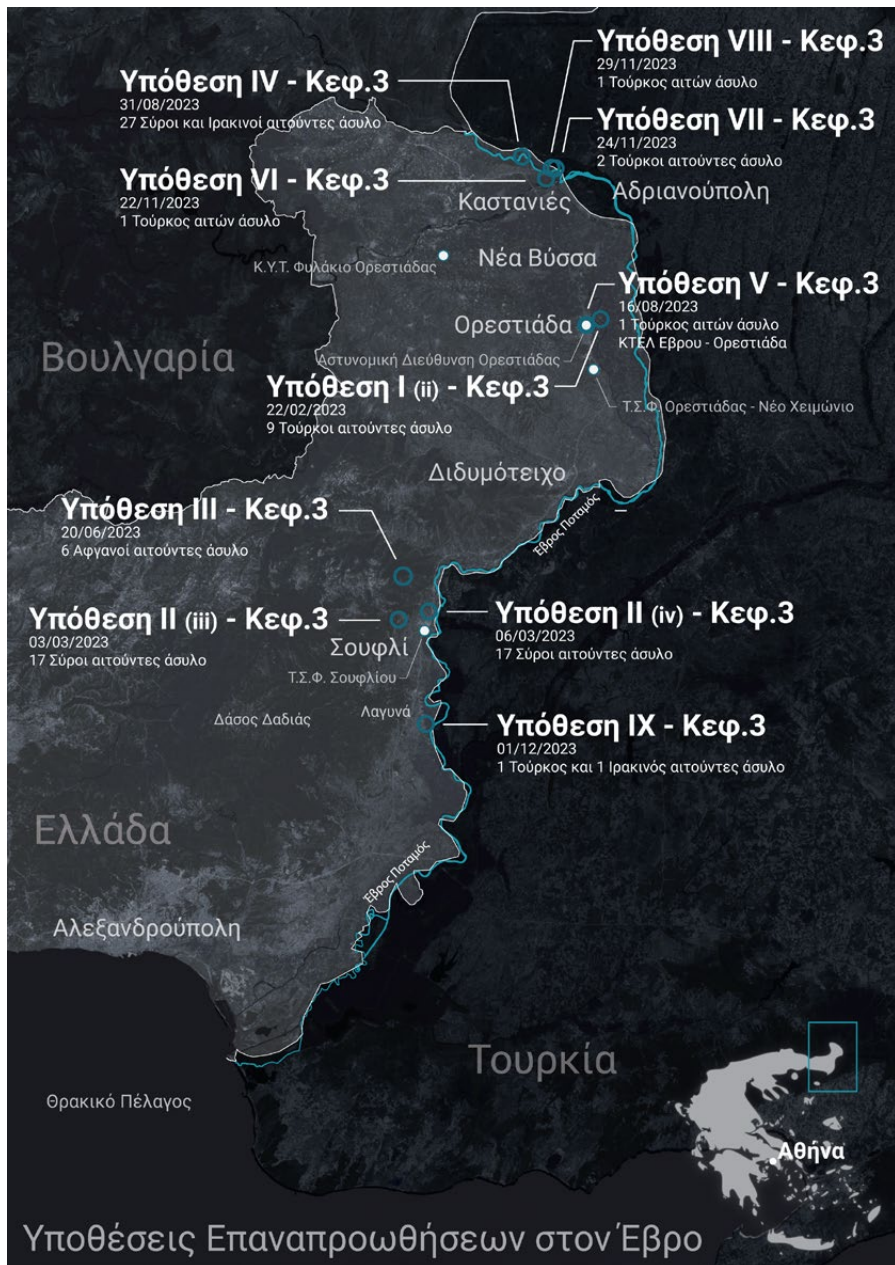
Η παρούσα έκθεση του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) συνεισφέρει στο υφιστάμενο σώμα εκτεταμένης τεκμηρίωσης της παράνομης πρακτικής επαναπροωθήσεων του ελληνικού κράτους, παρέχοντας ιδιαίτερα λεπτομερείς περιγραφές δώδεκα υποθέσεων επαναπροωθήσεων στη συννοριακή περιοχή του Έβρου, οι οποίες έλαβαν χώρα το 2023 και εκπροσωπήθηκαν νομικά από το ΕΣΠ ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ). Οι μαρτυρίες των θυμάτων αποκαλύπτουν μια ανησυχητική εικόνα για τον οργανωμένο

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

και συστηματικό χαρακτήρα αυτών των παράνομων πρακτικών των ελληνικών αρχών, η οποία συνάδει με αναφορές εθνικών και διεθνών ιδρυμάτων, οργανισμών και φορέων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που τεκμηριώνουν την ίδια μεθοδολογία. Επιπλέον, η έκθεση παρουσιάζει λεπτομέρειες για την έρευνα και τις πρόσφατες δικαστικές εξελίξεις τριών υποθέσεων επαναπροωθήσεων, οι οποίες εκπροσωπήθηκαν νομικά από το ΕΣΠ ενώπιον του ΕΔΔΑ, καθώς και επίσημα στατιστικά στοιχεία τόσο για τις ελληνικές εισαγγελικές έρευνες υποθέσεων επαναπροωθήσεων και την πορεία αυτών, όσο και για τον αριθμό των προσφύγων ενώπιον του ΕΔΔΑ κατά της Ελλάδας για υποθέσεις επαναπροωθήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η έκθεση αναδεικνύει το συστημικό ζήτημα της αναποτελεσματικής έρευνας αναφορών και καταγγελιών επαναπροωθήσεων και παραβιάσεων δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, που συντελούν σε ένα περιβάλλον πλήρους ατιμωρησίας.

Στόχος της έκθεσης αυτής είναι να αναδείξει το ζήτημα των συστημικών παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε βάρος μεταναστών και προσφύγων που αναζητούν προστασία στην Ευρώπη στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, και της συνεχιζόμενης ατιμωρησίας των δραστών, και να προωθήσει μια προσέγγιση για την πολιτική μετανάστευσης και συνόρων της ΕΕ βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι επαναπροωθήσεις αποτελούν μια ολοκληρωμένη, συστηματική και προσεκτικά σχεδιασμένη πολιτική μετανάστευσης και διαχείρισης συνόρων του ελληνικού κράτους. Τα συνεπή μοτίβα και χαρακτηριστικά αυτών των επιχειρήσεων επαναπροώθησης, όπως περιγράφονται στις μαρτυρίες των θυμάτων σε συμφωνία με πολυάριθμες αξιόπιστες αναφορές από τον ΟΗΕ, ευρωπαϊκούς και εθνικούς θεσμούς, που τεκμηριώνουν το ίδιο μοτίβο, αντικρούουν το αφήγημα της «έλλειψης αποδείξεων» που ακόμα αναπαράγεται από τις αρχές της ΕΕ και της Ελλάδας:

Ο χάρτης απεικονίζει τις τοποθεσίες των αιτούντων άσυλο (σύμφωνα με GPS συντεταγμένες που γνωστοποιήθηκαν από τους ίδιους) πριν από την επαναπροώθησή τους.

Δράστες των επαναπροωθήσεων

Πολυάριθμες ελληνικές αρχές συμμετέχουν στην τέλεση των επαναπροωθήσεων στην περιοχή του Έβρου. Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων, το ένστολο και ένοπλο προσωπικό (αστυνομία και/ή στρατός) εμφανίζεται να εντοπίζει και να συλλαμβάνει άτυπα τους αιτούντες άσυλο. Άτομα - με ή χωρίς καλυμμένα πρόσωπα - ντυμένα με στρατιωτικές στολές ή πολιτικά/μαύρα ρούχα και φέροντα όπλα, συνήθως συμμετέχουν στα διάφορα βίαια στάδια της επιχειρήσεως επαναπροώθησης. Επιπλέον, άνδρες που δρουν ως “βοηθοί” των ελληνικών αρχών, οι οποίοι περιγράφονται από τα θύματα ως μετανάστες, εμπλέκονται συχνά στα τελευταία στάδια των επιχειρήσεων επαναπροώθησης, συνήθως με το να οδηγούν τις φουσκωτές βάρκες που μεταφέρουν τους αιτούντες άσυλο στην τουρκική όχθη, ακολουθώντας τις εντολές και υπό την επίβλεψη των ελληνικών αρχών.

Άφιξη των αιτούντων άσυλο στον Έβρο

Οι περισσότερες επαναπροωθήσεις λαμβάνουν χώρα μετά την άφιξη των αιτούντων άσυλο στην ηπειρωτική περιοχή του Έβρου, σε αντίθεση με το 2022, όπου υπήρξαν πολλές περιπτώσεις άφιξης ή εγκατάλειψης αιτούντων άσυλο σε νησίδες του Έβρου. Οι αιτούντες άσυλο, αφού διασχίσουν τα ελληνοτουρκικά σύνορα, συνήθως περνούν από ή κρύβονται σε δασικές περιοχές του Έβρου, πριν εντοπιστούν και επαναπροωθηθούν από τις ελληνικές αρχές (βλ. χάρτη). Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι επαναπροωθήσεις πραγματοποιούνται

την ίδια ημέρα του εντοπισμού και της άτυπης σύλληψης των αιτούντων άσυλο από τις ελληνικές αρχές.

Παράνομες επιχειρήσεις μπροστά σε Αστυνομικά Τμήματα- ακόμα και σε κεντρικές δημόσιες περιοχές

Οι επιχειρήσεις επαναπροώθησης λαμβάνουν χώρα σε αστυνομικά τμήματα, ακόμη και σε δημόσιες κεντρικές περιοχές, γεγονός ενδεικτικό του περιβάλλοντος ατιμωρησίας, μέσα στο οποίο οι αρχές δρουν αυθαίρετα, εγκληματικά και ανεμπόδιστα.

Σε δύο υποθέσεις, τα θύματα επαναπροωθήθηκαν στην Τουρκία, αφού επέλεξαν να δείξουν εμπιστοσύνη και να παρουσιαστούν στην ελληνική αστυνομία με δική τους πρωτοβουλία. Συγκεκριμένα, ένας Τούρκος αιτών άσυλο επαναπροωθήθηκε, αφού παρουσιάστηκε και ζήτησε άσυλο στο Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης της Ορεστιάδας.

Σε μία υπόθεση, η άτυπη σύλληψη ενός Τούρκου αιτούντος άσυλο από την ελληνική αστυνομία πραγματοποιήθηκε -σε κοινή θέα- μέσα στην καφετέρια του ΚΤΕΛ Ορεστιάδας, μία ώρα πριν από την επαναπροώθησή του.

Παράνομη κράτηση

Πέραν των βίαιων μεταφορών, οι επιχειρήσεις επαναπροώθησης περιλαμβάνουν πάντα περιόδους αυθαίρετης κράτησης. Οι αιτούντες άσυλο κρατούνται παράνομα - χωρίς καταγραφή, ενημέρωση ή πρόσβαση σε δικαιώματα και χωρίς βασικές προμήθειες - σε κλειστούς ή ανοιχτούς χώρους κράτησης,

είτε μέσα σε αστυνομικά τμήματα είτε σε άγνωστες τοποθεσίες, γήπεδα ή ακόμη και μέσα σε οχήματα χωρίς πρόσβαση σε αέρα, τροφή και νερό.

Παράνομες επιχειρήσεις με κρατικούς πόρους

Σημαντικοί κρατικοί πόροι χρησιμοποιούνται στις επιχειρήσεις επαναπροώθησης, όπως ανθρωπίνι πόροι (προσωπικό), υποδομές και εγκαταστάσεις για την παράνομη κράτηση των θυμάτων, τα μέσα μεταφοράς για τη βίαιη μεταφορά των θυμάτων στα διάφορα στάδια της επιχείρησης επαναπροώθησης - αστυνομικά οχήματα, στρατιωτικά τζιπ, πολιτικά οχήματα, βαν, φορτηγά και φουσκωτές βάρκες.

Ρατσιστική βία

Οι επαναπροωθήσεις περιλαμβάνουν εξευτελισμό, αυθαίρετη κατάσχεση/κλοπή προσωπικών αντικειμένων, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, σωματική και ψυχική κακοποίηση, καθώς και έμφυλη βία κατά των θυμάτων - από σωματικούς ελέγχους με αφαίρεση ρούχων μέχρι παρεμβατικούς ελέγχους γεννητικών οργάνων και αναγκαστική γυμνότητα. Οι επαναπροωθήσεις περιλαμβάνουν και βία κατά παιδιών.

Μετά την επαναπροώθηση στην Τουρκία: σύλληψη, κράτηση ή και φυλάκιση, αλυσιδωτή επαναπροώθηση στη χώρα καταγωγής

Μετά την επαναπροώθησή τους στην Τουρκία, τα θύματα εκτίθενται σε κίνδυνο σύλληψης από τις τουρκικές αρχές,

κράτησης ή/και φυλάκισης για παράνομη είσοδο σε στρατιωτική ζώνη, σε κίνδυνο φυλάκισης για προηγούμενες καταδίκες τους λόγω πολιτικών πεποιθήσεων (στην περίπτωση Τούρκων αιτούντων άσυλο) ή ακόμα και σε κίνδυνο επαναπροώθησης πίσω στη χώρα καταγωγής τους (π.χ. στην περίπτωση Αφγανών αιτούντων άσυλο από την Τουρκία στο Αφγανιστάν).

Μη συμμόρφωση με τις αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων του ΕΔΔΑ

Μολονότι τα τελευταία δύο χρόνια το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) εξέδωσε πάνω από 80 ασφαλιστικά μέτρα για την προστασία των νεοεισερχόμενων αιτούντων άσυλο στην περιοχή του Έβρου - σε υποθέσεις που εκπροσωπήθηκαν από το ΕΣΠ, οι δράστες συνεχίζουν να αισθάνονται ανενόχλητοι στην Ελλάδα, επιδεικνύοντας πλήρη αδιαφορία για τις αποφάσεις του Δικαστηρίου.

Από τον Μάρτιο του 2022 έως τις 7 Οκτωβρίου 2024, το ΕΣΠ κατέθεσε ενώπιον του ΕΔΔΑ 85 αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, εκπροσωπώντας νομικά συνολικά 730 Σύρους, 130 Τούρκους, 92 Ιρακινούς, 56 Παλαιστίνιους, 28 Αφγανούς, 3 Αιγύπτιους και έναν Σομαλό αιτούντα άσυλο, μεταξύ των οποίων πολλά παιδιά, ζητώντας να χορηγηθεί στους εντολείς του ανθρωπιστική βοήθεια και πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Το Δικαστήριο ενέκρινε τα αιτούμενα ασφαλιστικά μέτρα για όλες τις υποθέσεις και διέταξε την ελληνική κυβέρνηση να μην απομακρύνει τους αιτούντες άσυλο από το έδαφος της χώρας και,

στην πλειονότητα των περιπτώσεων, να τους παρέχει τροφή, νερό και κατάλληλη ιατρική περίθαλψη. Το ΕΔΔΑ ζήτησε επίσης να ενημερωθεί από την ελληνική κυβέρνηση, μεταξύ άλλων, για το αν οι αιτούντες άσυλο έχουν πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και σε νομική συνδρομή. Μόνο σε 20 από αυτές τις 85 υποθέσεις, οι αιτούντες άσυλο συνελήφθησαν επίσης από τις ελληνικές αρχές και ακολούθησαν οι νόμιμες διαδικασίες. Σε 44 από τις 85 υποθέσεις, οι αιτούντες άσυλο κατήγγειλαν στο ΕΣΠ ότι επαναπροωθήθηκαν στην Τουρκία. Σε 21 από αυτές τις 85 υποθέσεις, οι αιτούντες άσυλο εξαφανίστηκαν μετά την απόφαση του Δικαστηρίου και δεν γνωρίζουμε που βρίσκονται. Σε πολλές περιπτώσεις τα θύματα ανέφεραν ότι υπέστησαν παραπάνω από μια επαναπροώθηση.

Σε μία από τις υποθέσεις που περιγράφονται λεπτομερώς στην έκθεση, τα θύματα - πριν επαναπροωθηθούν στην Τουρκία - είχαν δείξει στις ελληνικές αστυνομικές αρχές την απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του ΕΔΔΑ που ήταν αποθηκευμένη στο κινητό τους τηλέφωνο.

Σε όλες τις υποθέσεις επαναπροώθησης που περιγράφονται λεπτομερώς στην έκθεση, η επίσημη απάντηση του ελληνικού κράτους στο ΕΔΔΑ ήταν ότι «παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, ο/οι προσφεύγων/οντες δεν εντοπίστηκε/θηκαν».

Απόφαση ασφαλιστικών μέτρων του ΕΔΔΑ που εκδόθηκε στις 12 Ιουλίου 2023 αφορούσε σε έναν Σύρο αναγνωρισμένο πρόσφυγα στην Ελλάδα, ο οποίος επαναπροωθήθηκε από τη Θεσσαλονίκη στην Τουρκία τον Οκτώβριο του 2022. Έκτοτε έχει επανειλημμένα

επαναπροωθηθεί από την ελληνική αστυνομία - περισσότερες από 20 φορές. Οι επαναπροωθήσεις πραγματοποιούνταν από τον Έβρο προς την Τουρκία κάθε φορά που προσπαθούσε να εισέλθει ξανά στην Ελλάδα, ακόμα και μετά την επίδειξη αντιγράφου του διαβατηρίου του και της άδειας διαμονής του - που είχαν εκδοθεί στην Ελλάδα.

Αναποτελεσματικές ποινικές έρευνες σε υποθέσεις παραβιάσεων δικαιωμάτων και επαναπροωθήσεων

Παρά τις πολυάριθμες αναφορές για επαναπροωθήσεις χιλιάδων αιτούντων άσυλο, τις καταγεγραμμένες μαρτυρίες των θυμάτων, καθώς και τους μάρτυρες και τα αποδεικτικά βίντεο σε ορισμένες περιπτώσεις, ούτε μία υπόθεση επαναπροώθησης δεν έχει παραπεμφθεί για να εκδικαστεί σε ελληνική δικαστική αίθουσα. Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τις ελληνικές δικαστικές έρευνες, μαζί με τα στοιχεία της διερεύνησης των υποθέσεων που εκπροσωπεί το ΕΣΠ, όπου δεν κινήθηκε καμία ποινική δίωξη κατά προσωπικού των σωμάτων ασφαλείας ή άλλων ορισμένων προσώπων, αποκαλύπτουν σοβαρές παραλείψεις των αρμόδιων αρχών για τη διερεύνηση των περιστατικών και την αγνόηση των μαρτυριών των θυμάτων και των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Αναδεικνύουν ένα συστηματικό ζήτημα αναποτελεσματικής ποινικής διερεύνησης των καταγγελλθέντων επαναπροωθήσεων και των παραβιάσεων των δικαιωμάτων στην Ελλάδα, το οποίο συμβάλλει σε ένα περιβάλλον πλήρους ατιμωρησίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Παρά τις πολυάριθμες αναφορές διεθνών οργανισμών προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανεξάρτητων αρχών, τις καταγεγραμμένες μαρτυρίες των θυμάτων, τα αυξανόμενα αποδεικτικά στοιχεία και τις υποθέσεις που έχουν υποβληθεί ενώπιον των ελληνικών εισαγγελικών αρχών, το ελληνικό κράτος συνεχίζει να αρνείται επισήμως τις κατηγορίες για επαναπροωθήσεις. Την ίδια στιγμή που ούτε μία υπόθεση επαναπροώθησης δεν έχει εξεταστεί σε ελληνική αίθουσα δικαστηρίου, αυξάνεται όλο και περισσότερο ο αριθμός των υποθέσεων παραβιάσεων δικαιωμάτων σε βάρος αιτούντων άσυλο και μεταναστών που έχουν εισαχθεί ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατά της Ελλάδας.

Τα επίσημα στατιστικά στοιχεία αναφορικά με την πορεία των ελληνικών ποινικών ερευνών για υποθέσεις επαναπροωθήσεων, σε συνδυασμό με λεπτομέρειες από τις έρευνες τριών υποθέσεων στις οποίες δεν ασκήθηκε καμία ποινική δίωξη κατά προσωπικού των σωμάτων ασφαλείας ή άλλων ορισμένων προσώπων, αναδεικνύουν ένα συστηματικό ζήτημα αναποτελεσματικής διερεύνησης των καταγγελιών επαναπροωθήσεων και παραβιάσεων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Οι επαναπροωθήσεις, οι παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και η κακομεταχείριση ανθρώπων που χρειάζονται διεθνή προστασία συνεχίζονται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ ως μια συστηματική πολιτική μετανάστευσης

και διαχείρισης συνόρων του ελληνικού κράτους, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής που εστιάζει στον έλεγχο των συνόρων και όχι σε ασφαλείς διαδρομές μετανάστευσης και στην προστασία του δικαιώματος στο άσυλο και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τεράστια ποσά από τον προϋπολογισμό της ΕΕ συνεχίζουν να υποστηρίζουν δραστηριότητες διαχείρισης συνόρων στην Ελλάδα, παρά τις ανησυχίες που εκφράζει το Ευρωπαϊκό βούλιο για την κατάσταση του κράτους δικαίου στη χώρα και τις ανησυχητικές αναφορές, μεταξύ άλλων, από την Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά των Βασανιστηρίων (CPT) και τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA) για την Ελλάδα, για κακομεταχείριση νεοεισερχόμενων αιτούντων άσυλο και συστηματικά κενά και εμπόδια στις έρευνες περιστατικών απώλειας ζωής και κακομεταχείρισης στα σύνορα της ΕΕ.

Παράλληλα, το έργο της Κοινωνίας των Πολιτών και των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα, ειδικά εκείνων που εργάζονται για την πρόληψη και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και μεταφέρουν τις φωνές των θυμάτων κακομεταχείρισης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, παρεμποδίζεται από την ελληνική κυβέρνηση.

Πιστεύουμε ακράδαντα ότι ανεξάρτητες, άμεσες και αποτελεσματικές έρευνες θα αυξήσουν τη λογοδοσία για τις παραβιάσεις δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και μπορούν να τερματίσουν αυτόν τον κύκλο βίας. Παράλληλα, δημόσια παρατηρητήρια, ανεξάρτητες αρχές, μηχανισμοί παρακολούθησης και ελέγχου, και η κοινωνία

των πολιτών είναι απαραίτητα και θα πρέπει να ασκούν ανεμπόδιστα τις δραστηριότητές τους, καθώς μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ορθή λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας, διασφαλίζοντας τον σεβασμό στο κράτος δικαίου.

Καλούμε, λοιπόν, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα Κράτη Μέλη της:

- Να δημιουργήσουν ασφαλείς και νόμιμες διαδρομές για την μετακίνηση προς και εντός της Ευρώπης.
- Να εφαρμόσουν και/ή να παρακολουθούν προληπτικά και να διασφαλίζουν την τακτική συμμόρφωση της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ για σκοπούς διαχείρισης μετανάστευσης από τις ελληνικές αρχές με τις δεσμεύσεις της ΕΕ σχετικά με τις θεμελιώδεις ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι δεν χρησιμοποιούνται αυτά για την χρηματοδότηση επιχειρήσεων που θέτουν σε κίνδυνο μετανάστες και πρόσφυγες και δεν παραβιάζουν το δίκαιο της Ε.Ε.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να λάβει πειθαρχικά μέτρα και να ξεκινήσει διαδικασίες επί παραβάσει κατά του ελληνικού κράτους για επαρκώς τεκμηριωμένες, μακροχρόνιες και συστηματικές παραβιάσεις του διεθνούς και Ευρωπαϊκού δικαίου κατά την μεταχείριση των αιτούντων άσυλο, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής επιχειρήσεων επαναπροώθησης.
- Να διασφαλίσει την δημιουργία ασφαλών και εμπιστευτικών μηχανισμών αναφοράς - καταγγελίας ποινικών αδικημάτων που

διαπράττονται από τις ίδιες τις αρχές επιβολής του νόμου (π.χ. βία αστυνομικών, λιμενικών και συνοριοφυλάκων) ενώπιον αρμόδιων ανεξάρτητων αρχών, καθώς τα θύματα ενδέχεται να φοβούνται να καταθέσουν ενώπιον προσωπικού της αστυνομίας ή του λιμενικού.

- Να παύσει τη σύναψη αδιαφανών και αναποτελεσματικών «συμφωνιών» με τρίτες χώρες. Οι εν λόγω συμφωνίες υποσκάπτουν την συμμόρφωση της ΕΕ και των κρατών μελών της με τις υποχρεώσεις τους περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιτρέπουν στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της να αποφεύγουν την ευθύνη υποδοχής και φιλοξενίας προσφύγων και καθιστούν την ΕΕ και τα κράτη μέλη της ευάλωτα στην πολιτικοποίηση πιθανών ενεργειών ανθρωπίνης κινητικότητας από κυβερνήσεις τρίτων χωρών.
- Να αντιμετωπίσει την συρρίκνωση της κοινωνίας των πολιτών και την επικίνδυνη τάση ποινικοποίησης των Υπερασπιστών Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ ως επείγον ζήτημα και να καλέσει την ελληνική κυβέρνηση να θέσει άμεσα τέλος στις εν λόγω πρακτικές.

Καλούμε την ελληνική κυβέρνηση και τις ελληνικές δικαστικές αρχές:

- Να θέσουν τέλος στην παράνομη πρακτική των επιχειρήσεων επαναπροώθησης.
- Να διασφαλίσουν, με την υποστήριξη της ΕΕ, ότι οι συνοριακές διαδικασίες (υποδοχή και ταυτοποίηση, καταγραφή, εξέταση και συνολική επεξεργασία αιτήσεων

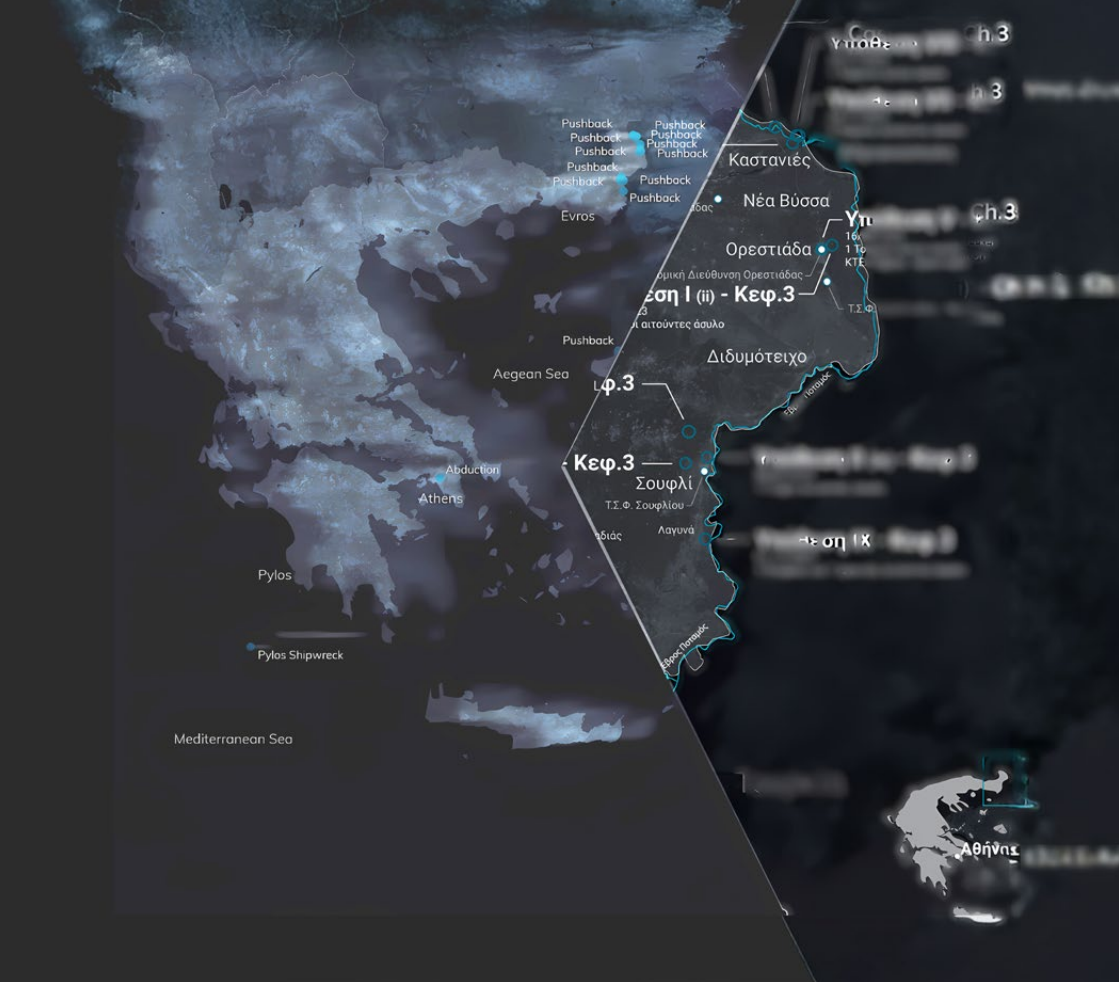
ασύλου) στα ελληνoturρκικά σύνορα διεξάγονται σε συμμόρφωση με το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την αρχή της μη επαναπρώθησης.

- Να συμμορφώνονται με όλες τις δεσμευτικές αποφάσεις ασφαλιστικών μέτρων που εκδίδονται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με τη μη απομάκρυνση αιτούντων άσυλο από την ελληνική επικράτεια, και να τους παρέχουν τροφή, νερό, κατάλληλη ιατρική φροντίδα και πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου.
- Να διεξάγουν έρευνες που είναι ταχείες, διεξοδικές και ικανές να οδηγήσουν στην ταυτοποίηση και την τιμωρία κάθε υπευθύνου για σοβαρές καταγγελίες κακομεταχείρισης που σχετίζονται με την ελληνική αστυνομία και την ελληνική ακτοφυλακή στα σύνορα.
- Να διασφαλίζουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τα θύματα των επαναπροωθήσεων και των παραβιάσεων δικαιωμάτων στα εξωτερικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα της ΕΕ. Να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να επιτρέπεται η συμμετοχή των θυμάτων χωρίς φόβο σύλληψης ή απομάκρυνσής τους λόγω έλλειψης νομικού καθεστώτος. Για τον σκοπό αυτό, να παρέχουν δωρεάν νομική συνδρομή κατά τη διάρκεια των ποινικών διαδικασιών, ασφαλή στέγη και άδεια διαμονής. Αυτή η στήριξη προς τα θύματα επαναπροωθήσεων θα πρέπει να είναι ανεξάρτητη από τη συνεργασία τους με τις ανακριτικές αρχές σε άλλες ποινικές υποθέσεις κατά των διακινητών.
- Οι ανακριτικές αρχές οφείλουν να χρησιμοποιούν τους μηχανισμούς ευρωπαϊκής και διεθνούς δικαστικής συνδρομής σε ποινικές υποθέσεις, για να λαμβάνουν έγκαιρα καταθέσεις από θύματα και μάρτυρες που δεν διαμένουν στην Ελλάδα.
- Να λάβουν υπόψη τους τα ευρήματα του Μηχανισμού Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τις εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, του Γραφείου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της FRONTEX και της CPT σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα στα σύνορα. Οι ανακριτικές αρχές οφείλουν να χρησιμοποιούν αυτά τα ευρήματα, για να εντοπίζουν και να διερευνούν δομικά προβλήματα ή να εκκινούν αυτεπάγγελτες έρευνες.
- Να συστήσουν εξειδικευμένες Εισαγγελίες και Δικαστήρια στελεχωμένα με Εισαγγελείς Μετανάστευσης και ειδικούς ανακριτές - δικαστές μετανάστευσης, αρμόδιους για επιτόπιες επιθεωρήσεις σε χώρους κράτησης και σημεία άφιξης νεοαφιχθέντων αιτούντων άσυλο, οι οποίοι θα διενεργούν ανεξάρτητες έρευνες για περιστατικά επαναπροωθήσεων και εγκλήματα που διαπράχθηκαν από αστυνομικούς και άλλα στελέχη των σωμάτων ασφαλείας, προκειμένου να διασφαλίζουν την αμεροληψία και ανεξαρτησία από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) της ΕΕ.

- Να διασφαλίσουν την εγκατάσταση και ορθή λειτουργία συστήματος καταγραφής (βίντεο) -κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης (CCTV) 24ωρης λειτουργίας για την παρακολούθηση της εξωτερικής περιμέτρου των εγκαταστάσεων κράτησης, των χώρων στάθμευσης των αστυνομικών οχημάτων και των εσωτερικών κοινόχρηστων χώρων όπου κυκλοφορούν οι κρατούμενοι.
- Να δημιουργήσουν άμεσα, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έναν πραγματικά Ανεξάρτητο Μηχανισμό Επιτήρησης Συνόρων με το κατάλληλο πεδίο εφαρμογής, εντολή και εμπειρία για τη διερεύνηση επαναπροωθήσεων και παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα ελληνικά σύνορα. Οι ελληνικές κρατικές αρχές δεν πρέπει να αποτελούν μέρος αυτού του μηχανισμού, ο οποίος θα πρέπει να είναι ελεύθερος από θεσμικές συνδέσεις με Υπουργεία ή άλλες αρχές που είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση των συνόρων. Επιπλέον, σύμφωνα με τις συστάσεις της CPT και του FRA, ο μηχανισμός παρακολούθησης θα πρέπει να έχει, μεταξύ άλλων, εντολή να διεξάγει αιφνίδιες επιθεωρήσεις σε εγκαταστάσεις των σωμάτων ασφαλείας, να επιθεωρεί τα σχετικά έγγραφα των περιπολιών που δραστηριοποιούνται στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ και να έχει πρόσβαση σε όλες τις καταγραφές από σταθερές και κινητές συσκευές παρακολούθησης και ανίχνευσης κίνησης στα εξωτερικά σύνορα, να συνεργάζεται με διεθνείς οργανισμούς και άλλους συναφείς φορείς για τη συλλογή

πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο για πιθανά περιστατικά παράνομων/παράτυπων πρακτικών. Για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του, οποιοσδήποτε τέτοιος μηχανισμός θα πρέπει επίσης να στελεκώνεται επαρκώς από κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό και να είναι εντεταλμένος να συντάσσει τακτικές και έκτακτες αναφορές μετά από αποστολές/επισκέψεις σε σημεία ενδιαφέροντος με σαφείς συστάσεις προς τις αρμόδιες αρχές, καθώς και να αναφέρει το αν εφαρμόζονται οι συστάσεις αυτές.

- Να διασφαλίσουν ότι οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζουν τους νεοαφιχθέντες αιτούντες άσυλο παρέχοντας ιατρική, ψυχοκοινωνική και νομική βοήθεια, καθώς και οι ιδιώτες πολίτες που ενεργούν αλληλέγγυα με αυτούς, δεν θα θεωρούνται ότι διευκολύνουν την παράνομη είσοδο υπηκόων τρίτων χωρών. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εκδοθούν Εγκύκλιοι από την Εισαγγελία προς την αστυνομία και το λιμενικό με σαφείς οδηγίες προς υποστήριξη του έργου των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κατά της δίωξής τους.
- Να διασφαλίζουν ότι οι νομικοί εκπρόσωποι των αιτούντων άσυλο θα μπορούν να παρέχουν νομική συνδρομή χωρίς εμπόδια και να διασφαλίζουν την πρόσβαση των ατόμων σε δικαστική προστασία και ένδικο μέσα και βοηθήματα ενώπιον των εθνικών και διεθνών δικαστηρίων.

www.gcr.gr/el

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ